

Roeken: stormachtige start eindigt in mineur

In de laatste drie dagen van maart 2015 stormde het flink in ons land, tot 8-9 Beaufort. Het KNMI gaf zelfs code oranje af voor Noord Nederland, de Noordzeekust en het Waddengebied. Niet voor niets: in Hoek van Holland werd tijdens een zware bui een windstoot van 133 km/uur gemeten. Op open vlaktes was het onmogelijk om op de fiets vooruit te komen en op wegen met zijwind kantelden diverse vrachtwagens. Ondertussen zwiëpten duizenden broedende Roeken onvrijwillig mee in de hoge bomen. Zou een dergelijke storm een waarneembaar effect hebben op het aantal nesten in de kolonies?

Direct na de storm ging dan ook de vraag uit om de kolonies die al geteld waren binnen enkele dagen nogmaals te tellen. Op basis van 23 kolonies die vlak voor de storm zijn geteld (25-28 maart) én vlak erna (1-5 april) komt een terugval van 25% in het aantal nesten naar boven. In 21 gevallen was na de storm echter weer sprake van herstel. Het totaal aantal nesten voor (2444) en na de storm (2396) verschilde amper.

Al met al dus verrassend weinig effect van een toch wel forse storm. Dat deze plaatsvond aan het begin van het broedseizoen (vogels op eieren of nog bouwend) zal het herstel hebben bevorderd. Eenzelfde storm in de nestjongenfase zou meer verwoesting hebben aangericht (bomen veel meer in blad); bovendien zouden de vogels dan niet of in veel geringere mate aan een nieuwe broedpoging zijn begonnen. Overigens bestond de indruk dat Blauwe Reigers – eveneens vroege broeders – veel minder stormschade hadden dan Roeken. Misschien wel logisch ook, want hun nesten zijn steviger en zitten minder vaak in ijle hoge boomtoppen.

Enkele voorbeelden

De kolonie bij het Abe Lenstra-stadion te Heerenveen werd door W. Nijlunsing geteld precies voordat de storm aan land kwam, op 27 maart. Het ging om 126 nesten. Op 1 april, toen de storm nét voorbij was, bleken er 42 nesten uit de bomen gewaaid. Op 2 april werd er alweer volop gebouwd (94 nesten) en op 9 april was de kolonie hersteld van de storm: 124 nesten.

Vlot herstel werd ook opgemerkt aan de andere kant van het land, in Gennep Lb. Een kolonie van 209 nesten op 21 maart werd geteld door F. Hustings. Na de storm bleken er 40 nesten verdwenen, uitsluitend uit de populieren, niet uit de eiken en platanen. Bij de derde telling op 11 april bleek van herbouw in de populieren geen sprake, wel in de andere bomen. Het totaal kwam

met 192 nesten dicht bij de situatie van 21 maart.

Tot slot nog een fraai voorbeeld van verlies en herstel aan de Ossenzijlerweg ten zuiden van Oldemarkt Ov. Hier werden door K. Vledder op 23 maart 141 nesten geteld in vijf kolonies. Daags na de storm, op 1 april waren het er 69 minder! Op 16 april, bij de derde ronde, kwam het eindtotaal uit op 151 nesten.

Gestage afname

De storm is dan wel gaan liggen, de teloorgang van de Roek zet door. De stand neemt al van kort na de eeuwwisseling af en 2015 was geen positieve uitzondering. De achteruitgang in één jaar tijd komt neer op ruim 3% in 947 kolonies die zowel in 2014 als 2015 geteld zijn. Behalve in Flevoland komt de Roek in alle provincies voor. De bolwerken liggen met name in Friesland, Drenthe, Overijssel, Gelderland, Noord-Brabant en Limburg (figuur 1). In Friesland was sprake van matige groei (+3%), maar in Groningen, Overijssel en Gelderland van een duidelijke stap achteruit (afname 5-7%). Met een verlies van ruim 12% in bijna 80 kolonies leed Limburg de zwaarste verliezen.

Landelijk is ruim een derde van de nesten verdwenen in ongeveer 13 jaar tijd.

Opvallende cijfers

Een aantal kolonies viel op in 2015. In Gelderland werd de kolonie van 87 paren in 2014 langs het kanaalpad bij Eefde niet meer bewoond. Het is daarmee de grootste in 2014 bezette kolonie die in 2015 verlaten bleek. Het meeste verlies in absolute aantallen leed de kolonie bij Laarwoud, Zuidlaren Dr: 95 nesten minder (maar wel nog uitkomend op een fraaie 665 nesten). De kolonie met de meeste groei lag ook in Drenthe. In het Hesselingenpark, Meppel, steeg het aantal paren van 75 in 2014 naar 302 in 2015. Om nog even in Drenthe te

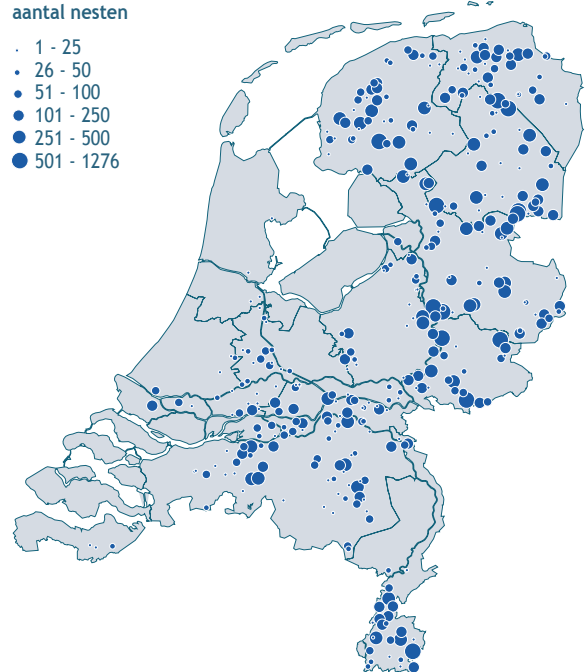
blijven, de grootste kolonie ligt nog altijd in deze provincie, bij afslag Schoonebeek nabij Coevorden; hier werden 819 nesten geteld. De grootste niet eerder bekende kolonie werd gemeld bij Ammerzoden Gl: 55 paren aan de Wordragensestraat.

Mijn uitdrukkelijke dank aan alle tellers die bereid waren om de kolonies te tellen. Ik hoop van harte dat ze ook dit jaar weer van de partij zullen zijn.

Joost van Bruggen

aantal nesten

- 1 - 25
- 26 - 50
- 51 - 100
- 101 - 250
- 251 - 500
- 501 - 1276

Figuur 1. Roek. Verspreiding van getelde kolonies in 2015.